

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 482 Lei.

Fél évre 216 Lei.

Negyed évre 108 Lei.

Havonta 86 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Hatósági drágítás.

Arad város vezetősége úgy szólván a nyilvánosság kizárásával áremeléssel üdvendeztette meg a város lakosságát. Legújabbban felemelte, még pedig a mai áremelkedésekhez képest is horribilis mértékben, a hid- és kövezetvámokat. Unalmas és kietlen dolog volna efféle áremelésekkel foglalkozni, ha minden újabb emelés nem zúdítaná maga után az immár feltartoztatatlannak látszó drágasági hullámot. Unalmas és százszor ismételt téma ez, de nem lehet közömbös abban a pillanatban, amikor Arad város közönsége nap nap után a maga bőrén érzi, hogy egyre drágul a létfenntartási cikkek ára, hogy drága a piac és pedig azért drága, mert a fokák és termelők a közönség révén veszik be azt, amit elvesztenek a vámon.

A felemelt hid- és kövezetvámokat ugyanis végeredményben a fogyasztóközönség fizeti meg. Hid- és kövezetvámot legtöbbször a közeli falvakból az aradi piacra kocsizó termelők fizetik. Tapasztalathoz tudjuk, hogy az ilyen költségeket senki sem szokta a maga zsebéből fedezni. Amennyivel drágább lett a hid- és kövezetvám, annnyival drágult meg a piaci cikkek ára. Örök körforgás ez, mindig feljebb és feljebb törekvő áradat, amelynek úgy látszik, senki sem akar itt Aradon gátat vetni. A városi hatóság ahelyett, hogy megállítaná a drágulásnak ezt a centrifugális távolodó körforgá-

sát — mint ahogy dr. Demján közegészségügyi felügyelő nemrégiben találóan jellemezte, — ismét maga áll az árdrágítók élére és egyre szédítőbb tempóba fokozza a drágaságnak ezt az eszeveszett körbe-körbélését. Ahelyett, hogy megállítást parancsolna, hogy minden erélyével és hivatalos hatalmával megakadályozni igyekezzen a drágasági lavinát, még újabb és újabb tápot ad az árdrágítási folyamatnak, amelynek pedig a város közönsége kénytelen meginni a levét.

Valahogy nincs ez így rendjén és az sincs jól, hogy a város minden újabb áremelésnél megszorult anyagi helyzetére hivatkozik és arra, hogy az új közigazgatási törvény következtében jelentékeny jövedelemről esik el. Mert a hiányzó jövedelmi forrásokat nem lehet és nem szabad egyedül és kizárólagosan a közönség zsebéből fedezni. A város közönsége már amúgy is alaposan meg van terhelve a rá súlyosodó és egyre növekvő adókkal s így a városi vezetőségnek nem lehet célja, hogy az adózásnak újabb és újabb fortélyaival lepje meg a polgárságot. A beüdvült jövedelmi források helyébe tessék újakat keresni. Életrevaló és jövedelmező vállalkozásokba kezdeni, mint amint a régebbi parlagon heverő, egyáltalán nem gyűlölt földgáz kihasználása. Milliók és milliók fekszenek a föld alatt és nincs olyan vállalkozói szellem a város vezetőségében, hogy ezeket a megszámlálhatatlan

milliókat kiaknázza. A város emel sokkal kényelmesebb eszközöz folyamodik: a polgárság zsebéhez, amely hovatovább kizárólagosan adóösszegek kifizetésében ürül ki.

Nem egészséges és nem helyénvaló állapot ez, amelyet a legújabb hid- és kövezetvám emelés még csak súlyosbított és növelte az árdrágító-törekvések káoszáét. S ami a legkülönösebb és a legtöbb panaszra adhat okot, ez az a körülmény, hogy a város egyáltalán nem is hozta nyilvánosságra a május 1-én életbeléptetett vámemelést. Fáradságos újságírói utánjárásnak köszönheti a közönség azt a tényt is, hogy az emelés híre a mai napon egyáltalán tudomására jutott. A városi vámonknál pedig sehol nincs kifüggesztve a felemelt vámdíjtételek ára, úgy hogy a vámszedők a tájékozatlan falusiaktól kényükre-kedvükre szedik be a vámoszségeket. Hogy a visszaélésnek, az újabb illegitim árdrágításnak milyen korlátlan lehetőségéi nyílnak meg ilyen körülmények között, azt talán illusztrálnunk is felesleges.

Egyszóval: a vámdíjak emelése újabb lépést jelent az árak általános drágulása felé és a kezdeményező lépést ismét a város vezetősége tette meg. A város horribilis mértékben drágít, a drágasági hullám egyre dagad: hát nem akad legény a gátom, aki feltartóztassa a sokszázszázalékos áremelések lavináját és lecsapolja a nyomában fakadó vadvizet áradását?

Magyar propagandáról beszéltek a szenátus ülésén.

(Liberális képviselő a lakástörvény ellen.)

Bucurestiből jelentik: A kamara ülésén Dimítriu liberális képviselő kormányintézkedéseket sürgetett az egyre növekvő drágaság ellen. Követelte a lakbérleti törvény hatályon kívül helyezését, amely semmi védelmet nem nyújt a lakóknak. Marzescu miniszter védelmére kelt a törvénynek. Sasu kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be a cukor behozatalára nézve. Ezután a kamara megszavazta a sepsiszentgyörgyi törvényszék felállításáról szóló törvényjavaslatot, amivel az ülés véget ért. A szenátus ülésén Blatu elégedetlenségét fejezte ki a kormány intézkedéseivel szemben kifejtett. Azzal vádolta Maildth püspököt és a Mariánumot, hogy titkos egyetemeiket tartanak fent Satunaren (Szatmáron), Timisoaran (Temesvároton), Sibuban (Nagyszibenyben) és Sigetul Maracien (Máramarosszigeten), ezen kívül nyolc titkos gimnáziumot is. Bejelentette, hogy ha a kormány nem tesz erélyes intézkedéseket, akkor a román fogynak a tettek mezejére lépni.

A költségvetési bizottság tudomásul vette Bratianu Vintika pénzügyminiszter bejelentését, mely szerint a költségvetésben a tisztviselők fizetésjavítására előirányzott ötszáz milliót nem áll módjában felemelni. (Rador.)

„Wien, Wien, nur du allein...“

(Bécs koronázatlan királya. — A felvonulások városa. — „Hoch Seipel!“ — Szíves rendőri segédlet. — Siberek alkonya. — Bécsbe behuhant a tavasz.)

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Az öreg Bécs minden évben csak egyszer igazán szép: tavasszal. A többi, itt mindig szel, esős évszakokban valami furcsa szomorú képe van a városnak. Ilyenkor tavasszal azonban, amikor kék az ég és ragyog a napsugár, vidámak, szinte nevetnek ezek a csodaszép, hatalmas épületek. A nagy építőmester Fischer von Erlach, akinek álmaiban ez az igazán, tipikusan osztrák barokk stílus megszületett, már kétszáz éve halott. És Bécs, amelyet ő tett igazán Béccsé, melynek külső képébe ő varázsolta bele ezt a bájos bohémságot, megünnepli ezt a második centenáriumot. Megün-

nepli, még pedig tipikus bécsi módon. Egy-két felolvasás, a lapokban egy vezércikk és készen is vagyunk. Ennél bécsiebben talán nem is lehetne megülni Fisher von Erlachnak, az egyik legnagyobb bécsinek emlékét.

Lelkes, nagy ünneplés itt csak a jelenkor nagyjának jár ki. Berber, kisasszonynak, a monoklis meztelen táncosnőnek, a szélhámos Sebastian Drostnak, a hipnotizőr Hanussennek és többé-kevésbé szintén meztelen médiumának, Ferra kisasszonynak és legelsősorban Breitbartnak, a „vaskirálynak“. Ezeket muszáj ünnepegni, mert ezek megkövetelik az ünneplést és a derék bécsiek mért ne teljesítenék ezt a követelést? — Breitbart, aki különben most Prágában van, leereszkedő fejbiccentéssel és valóban királyi kézművelésű szövegű üdvözlő az osztrák köztársaság lelkesen üvöltöző és kendőtlobogató polgárait. Csak az osztrák monarchisták vezére, Wolff ezredes ur, szemlél-

gette elégedetten az ilyen jeleneteket:

— Lám, milyen monarchista érzésűek a mi derék bécsiek. Király kell nekik, ha vaskirály is.

Bécsben egyébként csak kétféle tüntetés örvend látogatottságnak: az antiszemita és a szociáldemokratáké. Ezekből azután csaknem minden harmadnapra jut egy. Az antiszemita tüntetések, amelyeket az úgynevezett kampós keresztetek, vagy az egyetemi hallgatók rendeznek, rendszerint kisebb-nagyobb verekedésekkel vannak egybekötve. A rendőrség soha sem akadályoz meg semmiféle felvonulást, hanem teljes készülettel kivonul a rend fentartására, aminek következtében azután ezek a tüntetések rendkívül kómikus képet nyújtanak. Egy sor botokkal, ólmos bunkókkal hadonászó fiatal ember, utána egy sor elegáns, nyugodt rendőr, megint egy sor tüntető, egy sor rendőr és így tovább, hosszú-hosszú sorokban. Mikor azután egy kis verekedésre

nyílik alkalom, egyszerre tíz rendőr is fogja le az ütni készülő karokat.

Ugyanígy a szociálista és a kommunista munkások hetenként átlag egyszer-kétszer tartani szokott felvonulása is, azzal a különbséggel, hogy amazok fiatalos féltelenségével szemben ezek a szervezethez és fegyverhez kidomborításával akarnak hatást elérni. — Ezeknek a tüntetéseknek főattrakciója egy természetes nagyságu akasztófa, amelyen egy ugyancsak természetes nagyságu rongybábu himbálódzik. Mellén tábla, a táblán felírás, mely másutt olvasva egész jámbor és törvényes kis óhajítás: „Hoch Seipel!“ És Seipel Ignác kancellár — ha történetesen nincs külföldi uton — a parlament ablakából mosolyogva szemléli a polgárok ártatlan szórakozását.

A legjobban ezeknél a tüntetéseknél mégis csak a rendőrök járnak. Az állam egy-egy ilyen alkalommal közel huszmillió koronát

Nagy víziünnepély a Maroson.

(A „Károly trónörökös” kikötő felszentelése. — A szervezett „Vadevezősök” első vízreszállása.)

Május 6-án vasárnap, ha a szép időjárás meg nem változik és az eső nem mossa el a nagy-szerű tervet, pompás víziünnep-ségre van kilátás. Ekkor lesz a fel-szentelési ünnepélye a Maroson most épült csónakháznak, amelyet *Károly trónörökös* nevével nevez-nek el. Károly trónörökös megbiz-zottja táviratban értesítette a csónakegylet vezetőségét, hogy a fel-ajánlott megítéltetést elfogadja és engedélyezi a csónakháznak ne véroló való elnevezését, személyes megjelenését azonban bizonytalan nak jelezte.

A csónakház felépült és már az ünnepélyes megnyitás előtt viz-re szállottak nagyobbára új csónakjaikkal a „vadevezősök”. A csinos, izléses kivitelű kikötőépület az aradi Czeiler-féle asztalosárty-gyárban készült ifjabb *Czeiler Jenő* tervét alapján, aki zseniális agilitással már a múlt évben ismertté tette a közönség előtt te-hetségét, amikor egy saját maga tervezte és gyártotta motorcsóna-kot vízrebocsátott. Ezzel a csónak-kal személyforgalmat bonyolító-tak le a múlt nyáron. Ebben az év-ben még egy új típusu motorcsóna-kot bocsát vizre a Czeiler gyár. Ez a csónak is ifjabb *Czeiler Jenő* tervezése, aki a csónakház részére 18 különböző nagyságu regattát épített a gyárban, amelyben im-már egy kisebb mértékű hajógyá-rat rendezett be.

Az *Aradi Közlöny* több ízben

megemlékezett a Vadevezősök szervezkedéséről, akik az *Aradi Közlöny* hasábjain megindult hir-lapi polémia során kapták ezt az einevezést, amit most is megtar-tottak maguknak, amikor már egyesületbe szervezkedtek. Mint megirtuk *Neuländer Endre* a Toldi Klub alelnöke páratlan szervező talentumával az aradi Toldi Klub ujonnan alakult evezőszakosztá-lyába szervezte a vadevezősöket, akik részben saját csónakkal tö-megesen jelentkeztek felvételre úgy, hogy egyelőre már nem is vesz fel több jelentkezőt tagul a Toldi Klub evezős szakosztálya.

Május 6-án délelőtt keresztelik el a trónörökös nevével az új ki-kötőpavillont és nagy ünnepségek során kezd meg működését a Toldi Klub evezőszakosztálya, a „Vadevezősök” egyesülete. Az ün-nepség, amelynek programját már részletesen összeállították, délelőtt 11 órakor kezdődik. Előtte tudvalevőleg a cserkészek vetik meg alapját építendő csónakházuk nak, amely a vízi-kikötőpavillon előtti téren épül a parton.

Simboteanu ezredes és *Isprav-nic Széver* az aradi cserké-szek vezetői cserkész evezős-osz-tagot szerveznek és az ezredes úgy tervezi, hogy cserkészeivel a Marospart rendezetlen részét ki-parkiroztatja. A cserkészek cso-nakházának alapvető munkálatai-hoz ma már hozzáfogtak és kijel-ölték az épület helyét. Az építést

csak az alapkö ünnepélyes leraká-sa után kezdik.

A Károly trónörökös kikötő fel-szentelésén megjelennek a város vezető férfiai. A pavillonba a tul-zusultság elkerülése céljából csak meghívottak léphetnek be, ahol *Nedelcu Miklós dr.*, a Toldi Klub evezőszakosztályának elnöke a szakosztály tisztikarával fogadja a vendégeket, akik között a trón-örökös képviselője is jelen lesz. A felszentelési aktus alatt a timisoa-rai (temesvári) vasúti híd felől az új evezősegyet tagjai a „Vadeve-zősök” *Neuländer Endre* ügyve-zető elnök vezetésével a Toldi Klub vöröskék színű lobogóival feldíszített csónakokon csatarend-ben eveznek alá a Maroson. A nagyszabású csónakfelvonulásban a *Maros* és a *Hajós* evezősegye-tek is résztvesznek összes regat-táikkal, amelyeket az egyesületek lobogóival díszítenek fel. Renge-teg fellobogózott csónak vonul el az új csónakpavillon előtt a vári vashídig. Az imponáló ünnepi fel-vonulást a rendezők motorcsónak járatokkal és még több látvá-nyossággal fűszerezik. Ez a felvo-nulás mutatja meg, hogy milyen fejlett ma Arad vízisportja és hogy fejlődése előtt még milyen perspektívák állanak.

Hogy áll a leu?

Május 3-án fizettek 100 lelért:

Párisban 7.05 frankot

Budapest 2600 külföldi 3000 beltről koronát.

Bécsben 32500 osztrák koronát

Berlinben 14.900 márkát.

hamsisakos osztrák-magyar lovas járőrt ábrázol. A festőnek azonban nem volt szerencséje, mert valaki észrevette, hogy a vezénylő tiszt kardja nem a bal, hanem a jobb oldalon van felcsatolva. Hamarosan kisebb népgyűléseket tartottak a kirakat előtt s elhatározták, hogy megírják a festőnek, fesse át a kardot a baloldalra. Koch ur, a festő, azonban nem hagyta ma-gát. Nemcsak, hogy jusst sem akasztotta át a kardot, hanem ki-ragasztotta a kirakat ablakára a kapott levelet és melléje egy ha-talmas ellenkiáltványt, amelyben hosszasan elmagyarázza, hogy lovasságnál a kardnak igenis jobb oldalt a helye. Most a balpártiak és jobbpártiak órák hosszat is el-vitatkoznak a kirakat előtt, hogy vajjon kinek is van igaza? A harc kimenetele igazán mellékes. Jobb oldal vagy bal oldal, igazán nem fontos. De egy ilyen kis jelen-ség csálhatatlan szimptomája an-nak, hogy a sok szenvedés és nyo-moruság után végre-valahára be-köszönteni látszó jobb kor nem elfásult, szenvedéstől megtört em-bereket talál itt, hanem a régi, bé-kebeli kedélyes és naiv wienereket.

A Kornis-rablás epilógusa.

(*Stern Lipót büntetését jóváhagy-ták.*)

Az 1921. decemberében történt szenzációs Kornis-rablás, mely-nek 12 évi fegyházra ítélt tettesei még az elmúlt évben megszöktek a vacaresti fegyházból, ma ismét foglalkoztatta az aradi törvény-szék büntetőtanácsát. A Kornis-rablásban mint büntársat az aradi törvényszék három évi fegyházra ítélte *Stern Lipót*-ot. Az ítéletet fe-lebbezés folytán a timisoarai (te-mesvári) ítélőtábla is jóváhagyta. *Stern Lipót* az ítélőtábla döntését is megfellebbezte a legfelső sem-mitőszékhez, amely az elmúlt hé-ten tartotta meg *Stern* ügyében a tárgyalást és az elsőfokú ítéletet jóváhagyta. *Kovács József* tábla-bíró ma délelőtt hirdette ki *Stern Lipót* előtt a semmitőszék jogerős ítéletét, amely három évi fegyház büntetéssel sújtja a Kornis-rablás felbujtóját. *Stern Lipót* már más-fél éve foglya az aradi ügyészség fogházának és ezért a törvény-szék 18 hónapot kitöltöttnek vett a büntetésből.

Bethlen Poincarénál.

(Információ Magyarország pénz-ügyeiről.)

Párisból táviratozzák: Gróf *Bethlen István* tegnap egész na-pon át megbeszéléseket folytatott. Tárgyalt *Poincaré* miniszterelnök-vel, *Millerand* köztársasági elnök-vel, *Bartouval*, a jóvátételi bi-zottság elnökével, a külügy-miniszterium politikai igazgató-jával és gazdasági igazgató-jával. A megbeszélések célja az volt, hogy a francia államférfiak-nak tájékoztatást nyújtson Ma-gyarország pénzügyi és gazdasági helyzetéről. A tárgyalások során a francia politikusok részéről komoly hajlandóság nyilvánult meg, hogy Magyarország álláspontját alaposan tanulmányozzák. A párisi sajtó tévesen jelentette, hogy Bethlen Brüsszelbe utazik. Londonból a jövő hét közepén visz-szatér Párisba és onnan Rómába utazik.

Párisból táviratozzák: Gróf *Bethlen István* szerdán közel egy óra hosszat tárgyalt *Poincaré* mi-niszterelnökkel. Ezt az alkalmat felhasználta, hogy részletesen ki-fejtse Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetét és kéri a fran-cia kormány támogatását Magyar-ország állapotainak orvoslásához.

Párisból táviratozzák: A leg-több párisi lap mai száma intervjut hoz gróf *Bethlen István* magyar miniszterelnöktől. Nyilatkozatait kedvezően kommentálják a sajtó-organumok. A Gaulois szerint sok volna, hogy Magyarországgal is éppen olyan kegyetlenül bánja-nak, mint azzal a Poroszországgal amely felelős a világháborúért. A *Matin* tudósítója előtt tiltakozott *Bethlen* az ellen a tévhit ellen, hogy Magyarország gazdag or-szág. A *Petit Parisien* *Bethlen* számadatainak felsorolása után megállapítja, hogy mindenki lát-hatja, hogy Ausztria után Magyar-ország is arra a végzetes lejtőre jutott, amelynek a végén kikerül-hetetlen bukás fenyeget, ha ideje-ben nem segítik meg. Majdnem mindegyik lap megállapítja azt a tényt, hogy Párisban kedvező a hangulat Magyarország iránt.

fizet ki a rendőröknek tüntetési pótdíjak címén, ami nem megve-tendő mellékjövedelem. Ezért: az-után a rendőrök finom, keztyűs kézzel bánnak mindenféle pártár-nyalatu tüntetővel, hogy — isten-ments — valahogy el ne menjen a kedvük a tüntetéstől. Ha azonban kivételesen nincsen legitimista vagy kommunista, Kampóskeresz-tes felvonulás, a bécsi utcák egész békebeli képet nyújtanak. Az u-cákat öntözik, elegáns nők, jólöl-tözött férfiak, szebbnél-szebb, tö-mött kirakatok és e kirakatokban feltűnő alacsony árak. Ugyanis csak a kirakat egy eldugott sarká-ban meghúzódó kis tábla árulja el, hogy: „Az árak ezrekben érten-dők”. A selyeming tehát a szerény 450-et mutató cédulácskával 450 ezer koronába kerül.

Ennek a drágaságnak, amely a korona javulása dacára is egyre emelkedik, köszönhető, hogy Bécs ismét a bécsié. Eltűntek a száz-milliós bundák, de nemcsak azért, mert tavasz van, hanem mert ezek a bundák elutaztak Bécsből, a beléjük pakolt papaszemes si-berekkel és aranyfogu sibernékkel együtt. Bécsnek ez a korszaka a

jövő történelem könyvében „Sibe-rek alkonya” cím alatt fog szere-pelni a mulatók és egyéb lokálok nagy, szomorúságára. Egy-egy ilyen nemrég még felkapott mula-tóhelyen éjszakánként: alig négy-öt nyugalmazott siber-aggastyán duhajkodik, vízenyős szemekkel bámulva a kezében tartott lég-gömb ugra-bugrálását. Mert a Luftballon ismét divatba jött. De most nem a gyerekek szórakoznak vele, hisz ők sokkal komolyabbak, mintsem hogy ilyen mávságokkal töltsék az idejüket és inkább a kurzusok iránt érdeklődnek, ha-nem a félvilági hölgyek és a jól megérdemelt agylágyulás küszö-bén álló öreg urak kedvenc játé-kává lett. Gyönyörűség elnézni, milyen bájos bornírtással tapsol örömeiben egy ilyen öreg ur, ha vidám hölgye elvágja a kezében tartott Luftballon zsinórját.

Visszatér a naiv békebeli ké-délyesség is és ismét felülkereked-ik a vidám, gyerekesen fontosko-dó bécsi polgár típusa. A Szent István-templom mögött van egy képkereskedés. Ez nemrég egy *Koch* nevű festő képét akasztotta ki a kirakatába, mely kép egy ro-

Román-magyar kultürest

(Nagyszabású hangverseny a Kulturpalotában.)

Pusztába kiáltott szavak, meddő próbálkozások után, melyektől már esztendőök óta hangos Erdély irodalmi élete, kedden végre izelítőt kaptunk az aradi Kulturpalotában rendezett román-magyar kultüresten a kétfajta kultúra közötti szellemi közeledés lehetőségeiből. Nívós és sokoldalú programmal, jól csengő nevek, szorgalmas előkészítő munka előzte meg a keddi estét és azt kellett volna hinnünk, hogy ennyi komoly igyekezet és ambíció láttára a közönség zsufolásig megtölti a Kulturpalota hatalmas termét. Meg kell állapítani, hogy nem így volt: a terem alig egyharmadrésze telt meg közönséggel. Akik ott voltak, megértő szeretettel és jóakarattal fogadták a román-magyar írók és művészek igyekezeit és a tartalmas program minden egyes számát őszinte és meleg tünetéssel honorálták. Akik távol maradtak, azok értékes művészi és irodalmi értékektől estek el és távollétükkel valószínűleg kockára tették az est sikerét. Hogy a kultürest mégis kielégítő sikerrel végződött, azt az előadók lelkes igyekevényének és a kisszámú, de válogatott közönség megértésének lehet betudni. A közeledés megindult, az előadó művészek és írók testvéri együttérzéssel tolmácsolták egymás kulturális megnyilatkozásait és most már csak a közönségen áll, hogy az első kísérlet után még szorosabbá kívánja-e tenni a két kultúra közötti sikeresen kezdeményezett kapcsolatokat?

Az estet Tamás Aurél vezette be román-magyar előadásával, amelyben a kulturközeledés morális szükségességét hangoztatta. Al. Negura néhány hangulatos versét, Nagy Dániel pedig sikerült életképet olvasta fel és a közönség úgy a román, mint a magyar író munkáját egyforma meleg tapsal fogadta. Ugyanílyen tüntető rokonszenv kísérte Gritta Ovidiu mélyenható epigrammjának előadását is, amelyet a műsor további részében Fekete Tivadar fordításában és Csányi Mátyás művészi megzenésítésében Róna Dezső interpretált dúz kifejező erővel. A hatásosan megzenésített pompás költeményt megismételtette a közönség. Sok tapsot kapott Szántó Erzsébet is, aki Liszt XV. rapszódiját és Sibianu variációját interpretálta nemesz tudással és boszorkányos technikával. A Cotrus saját verseit adta elő nagy sikerrel, Darvas Ernő pedig Caragiale „Az elveszett levél” című darabjából tolmácsolt egy deris részletet. Sipos Zsigmond Minulescu költeményét szavalta Fekete Tivadar sikerült fordításában, később pedig Mária királyné: „Az én fiam” című megrendítően mély jelentőségű művét olvasta fel magyar nyelven. Athene Paguba C. Pavelescu Szerenádját adta elő sok igyekezettel, Al. Negura Petőfi-versfordításokat tolmácsolt román nyelven. A költemények ritmikus és gondolati szépségei kitünően érvényre jutottak előadásában. Fekete Tivadar saját költeményeit olvasta fel és szorgoskodó előadóképességével teljes mértékben kihangsúlyozta értékes versei minden szépségét és intenzív forrását. A műsor zenei részének tetőpontja volt Tomm Béla és N. Papazoglu szereplése.

Előbbi Tartiné D-Moll koncertjét hegedülte csodálatos kifejező erővel és technikával, utóbbi Dalo Chant Russe-ét tolmácsolta lenyűgözően kifinomult művészi készséggel és átérzéssel.

A közönség nem csalódott vá-

Aradi tudós a dorpatí egyetemen

— Virányi Elemér levele Esztországból az Aradi Közlönyhöz. —

Aradon még bizonyára emlékeznek Virányi Elemérre, erre a nagytudású fiatalemberre, akinek itt élnek hozzátartozói Aradon. A fiatal aradi tudós — mint az Aradi Közlöny megírta — meghívást kapott Esztországból, hogy a dorpatí egyetemen tanítson. Virányi Elemér elfogadta a meghívást és azóta a dorpatí egyetemen tanít. Ma levelet kapott az Aradi Közlöny szerkesztősége a messzi idegenbe szakadt aradi tudóstól. Azt írja többek között levelében, hogy Aradon élő huga elküldötte részére az Aradi Közlönynek azt a cikkét, amely szépen induló karrierjéről megemlékezett.

— Felvágódott előttem, írja többek között, a múlt, amikor

Utazás Esztországból.

Mikor az ember Stetinben az elegáns, békeidőbeli kényelemmel berendezett karcsu finn hajóra, az „Ariadné”-re száll, hogy nekivájon a Balti-tengeren a hideg északi tájaknak, úgy érzi, mintha valamely békésebb, egészségesebb és harmonikusabb világ felé indulna. A német városok életének lázas lihegése után a tenger fenséges nyugalma a békeévek boldog emlékezetét idézi az utas szemébe, azt az életet, amely ma talán csak az északeurópai államokban őrzött meg valamit a múlt emlékeiből. A Középeurópából a skandináv és finn félszigeti országaiba jutó ember ámulva szemléli az életnek azt az egyenletes, nyugodt és egészséges lüktetésű fejlődésmentét, amely ott mutatkozik. Mintha a beteg Európának minden megmaradt élettereje ide, a rideg északra koncentrálna.

(Az ősi Reval.)

Amint másfélnapi pazar élvezetet nyújtó tengeri ut után feltűnnek a mostani Esztorszag fővárosának: Tallinn-nak (Dánvár, mert dánok alapították) az ősrégi kikötővárosnak Reval-nak göttikus csipkészsége, romantikus körvonala: a várhegy, a komor protestánshangulatu tempiómok karcsu, égre szökellő tornyaikkal, a zeg-zugos utcák, a várba vezető lépcsők, csucsos éleken összefutó tetejű házak középkori bonyomást tesznek. De a tompán zugó hajókürtök zugása, a háttérben füstölő gyárkémények, a kikötő szélesen elnyúló öblében gyorsan tovasikló jachtok, motorcsónakok, a melyek részint vig kirándulókat röpitenek el hajónk mellett, ré-

szakozásában: kulturális és művészi értékeket kapott a román-magyar kultüresten, amely bebizonyította, hogy a szellemi közeledés nem utópia, hanem kézzelfogható, szívvel elmélyíthető valóság.

16—17 évvel ezelőtt rendszeresen újságot kezdtem olvasni. Az Aradi Közlöny volt az, amelyben oly sok érdekes, nívós cikket olvastam: leírásokat Európa különböző városairól és benyomásaim megmaradtak. Nem tudom, nyitva áll-e még mindig az egész világ az A. K. olvasóközönségének ma is úgy, mint akkor a pazar 25 esztendősi jubileumi szám alkalmával? Én mosi néhány évig a világot fogom járni és ha nem lesz terhére, szívesen küldök néhány pillanatfelvételt az európai városokból.

Virányi Elemér már be is váltotta ígérését. Első cikkét megküldötte az Aradi Közlöny számára. A cikk egy részét itt közöljük:

szint mintegy közüti forgalmat bonyolítanak le, mert a város mellett elterülő, II. Katalin cárnőről elnevezett erdőben villákban, kisebb-nagyobb házaikban lakó tisztviselőket, kereskedőket, munkásokat szállítják haza, vagy a városba, a modern korra emlékeztetnek, s az ember úgy érzi, hogy céltudatos, fáradhatatlanul és agilisán dolgozó, folyton új és új vállalkozásokra kész emberek lakják e városát, a kik mintha megőriztek volna valamit abból a viking-szellemből, amely évszázadokkal ezelőtt itt uralkodott. Az esztek végtelenül szeretik a tengert, amely kis országuk számára az egész világot megnyitja, s némi büszkeséggel vallják, hogy van bennük még mindig egy kis „kálózkodó szellem”.

A lezüllött Oroszország mellett egy kis gazdasági oázis benyomását teszi a kis Esztorszag, amelynek lakossága számbelileg elmarad pl. Budapest népessége mögött. De az eszt vezetőknek sikerült a mai gazdasági élet anarchiájában megtalálni azt a bizonyos archimedesi pontot és stabilizálni államuk gazdasági életének alapjait, szilárdan és okosan megvonni a politikai adminisztráció kereteit s megszerezni a kis, de technikailag kitünően felszerelt, jól fegyverezett hadsereget, az állami lét egyik szükséges biztosítékát. Mintha az államalkotó képesség és katonáskodás szeretete közös finnugor sajátosság volna...

(Haza Oroszországból.)

Oroszország széthullásakor a hatalmas birodalom legtávolabb eső zugaiból egyszerre csak ott-

bon termettek az orosz szolgálatban álló eszt intelligencia tagjai, s az új Esztorszag képzett társadalma, annak politikai, gazdasági és kulturális vezérkara minden erejét a kis ország életképessé levésének szolgálatába állította. S tartalék gyanánt ott voltak az elsőrendü eszt kereskedők, az ügyes iparosok, akik a régi Oroszországban is keresettek voltak, s otthon volt a föld népe, az eszt földművelő-társadalom egészséges, szorgalmas rétege, amely szilárd alappal szolgált az új államalakulásnak. Az esztek jobbagyok voltak, mióta 700 évvel ezelőtt német lovagrendek, majd dán, svéd és orosz hódítók benyomulása folytán elvesztették pogány törzsként élő őseik nomád szabadságukat. Körülbelül 150 évvel ezelőtt megkönnyebbül a helyzetük s lehetővé vált számukra a gazdasági megerősödés. A pétervári udvarban könnyelműen és költekezve élő német bárók és lovagok lába alól lassankint kirugták a földbirtokot s egyre-másra keletkeztek a virágzó eszt parasztbirtokok. Majd a tehetősebb gazdák mind nagyobb számmal küldték fiaikat a dorpatí egyetemre, s kiképződött, (szinte páratlan) a társadalmi evolúció történetében szinte páratlan példaszerepléssel a második réteg: az intelligens középosztály, amelynek tagjai a népsorsának irányítására lettek hivatottak. Igaz, hogy ennek az intelligenciának kulturális anyagkészlete német és orosz volt, de teljes egészű és felkészültségű kulturanyag volt, amely csak környezhetőtte a speciális eszt kultúra megteremtését. Az orosz elnyomás legnehezebb idejében páratlan áldozatkészséggel eszt színházakat és egyéb kultúrterületeket létesítettek (revali Estonia, dorpatí Vanemuine-színház) népművelő egyesületeket állítanak fel, a rokon és önálló fejlettségű finn és magyar kultúrát kezdik egyesek tanulmányozni s egy nagyszerű kulturfelemelkedés jár a gazdasági zöld ágra vergődés nyomán. Még 80 évvel ezelőtt az egyetem rektora Dorpatban „carcer”-be küldte azt a fiatal eszt diákot, aki társaival esztől mert beszélt az egyetem falai között, de ez az eszt diák ma a dorpatí egyetem orvosi fakultásának egyik büszkesége és előadásait — eszt nyelven tartja.

Sport.

— Az Aradi Athletikai Club május hó 4-én (pénteken) este 9 órakor a Városi kávéház emeleti helyiségében választmányi ülést tart.

— A „Meteor” kerékpárklub folyó hó 6-án, vasárnap kerékpáros társas kirándulást rendez Vadászra, melyen vendégeket is szívesen lát. Indulás reggel 7 órakor a Piata Avram Iancu (Szabadság-térről.)

Drágít a város.

(Felemelték a hid- és kövezetvámot.)

Arad város vezetősége egyes járművek kövezetvámját május elsejétől több száz százalékkal felemelte. Az aradul-nouli (újradí) hid vámdíját szintén két-háromszorosára emelte fel a városi tanács. Az új várnok a következők:

Egy személy hidvámja 25 bani, kerékpár hidvámja és kövezetvámja 50—50 bani. Egylovas kocsi üresen hidvám 1 lei, kövezetvám 2 lei. Egylovas kocsi teherrel 1 és 3 lei. Kétlovas kocsi üresen 2 és 3 lei, teherrel 2 és 4 lei. Szarvasmarha és nagyobb állatok után 1 és 2 lei, apróbb állatok után 50 bani és lei a díj. Különösen az autómobilok vámját emelte a város fel tünően. Egy autómobil hidvámja május elsejétől 5 lei, kövezetvámja 50 lei. Ha az autóban négy személynél többen ülnek, a hidvám 10 leire, a kövezetvám pedig 80 leire emelkedik. A teherautó hidvámja 30 leire, kövezetvámja 100 leire emelkedett. A nehéz gépek, gőzeke, cséplőgép stb. hidvámja 30 lei, kövezetvámja 200 lei. Az autómobilok és egyéb önmozgó járművek vámdíjait hét-nyolcszorosára emelkedtek. A vámdíjak őriaszt emelkedése súlyosan érinti a város közönségét, mert előreláthatólag a vidékről behozott élelmiszerek drágulását vonja maga után.

Volt miniszter mint tanu.

(Műltök taper az aradi törvényszéken.)

Érdekes ügyben tartanak tárgyalást néhány nap múlva az aradi törvényszéken. Egy konzorcium perelte be Serban Kornél aradmezei földbirtokosát. A per tárgyat képező követelés összege meghaladja a két és félmillió leit. Serban Kornél neve már ismeretes a bíróságok és a nagyközönség előtt is. A múlt évben a Horvát Országos Bankkal folytatott hat és félmillió leies perét amely végül is meggyezéssel végződött részletesen ismertették a lapok és ma is több pere foglalkoztatja az aradi és hurvadmegyei bíróságokat.

Serban Kornél Baia de Cris (Körösbánya) vidékén levő erdőségéből kitermelés céljaira bérbe adott 1200 hold erdőt egy konzorciumnak. Ennek a bérbeadásnak fejleményeiből alakult a per, amelyben egy volt miniszter, Gróza Péter dr. az erdőnyrészi faegyesület jelenlegi elnöke is szerepel tanúként. A konzorcium dr. Ajben Béla baia de crisi (körösbanyai) ügyvédet bizta meg a per benyújtásával. A per tárgyalását már ki is tűzték május hó 15-re. A beadvány szerint Serban Konstantin különféle erőszakos intézkedésekkel megakadályozta azt, hogy a konzorcium a kitermelést folytathassa, majd a felmerült vizsályt ugy eszlatták el, hogy a kérdéses erdőt Serban átadta Klein B. Vilmos aradi fatermelőnek, aki havi 86000 leit fizet az erdőtulajdonosnak, a konzorcium tagjai pedig befektetéseik visszatéréséül ennek az összegnek 20 százalékát, tehát havi 17200 leit kapnak. Ebből az összegből azonban a mai napig, semmit sem kaptak. Ennek a két és félmillió lei összegű tartozás foganatosítása céljából indult meg a per, amelynek néhány nap múlva tartandó tárgyalására mindkét fél részéről nagyszámu tanut idéztek meg. A tanuk között szerepel dr. Gróza

Péter volt miniszter is, aki az első id-ekben tagja volt a konzorciumnak. Őt a konzorcium követelésének igazolására jelentették be tanúnak.

Tévedésből zárolták dr. Csernovits Diodor szőlőjét.

(Átiratható a szőlő az új birtokos nevére.)

Érdekes probléma merült fel az Aradi Közlöny egy minapi cikke nyomán, amelyben a Csernovits Diodor-féle szőlőbirtok eladásáról számoltunk be. Mint megirtuk, a vevő, Sátrán Emil, az aradi Dürr Gusztáv cég tulajdonosa nem irathatta át a szőlőbirtokot, mert azt, mint idegen állampolgár vagyonát zárolták. Az a kérdés merült fel, hogy jogos volt-e ez az intézkedés és általában milyen tulajdonjogi helyzete van Romániában annak, aki nem lakik az országban? Egyik neves aradi jogász azt a felvilágosítást adta erre vonatkozólag: az agrárreformnak egyik alapelve az, hogy a föld az, aki megműveli. Külföldi állampolgárok, mint ez nyilvánvaló, ezt nem tehetik és ezért birtokaik elsősorban kisajátítandók. Nem vonatkozik azonban ez az intézkedés a szőlőbirtokokra, a belterületekre stb. úgy, hogy a Csernovits-féle szőlőbirtok zárolása csak tévedés lehet. Mint utólag értesültünk, már megállapították, hogy a telekkönyvi zárolás tévedés és dr. Csernovits Diodor esküt tett volt román állami jószágigazgató állampolgársága feletti kétely is elsimult.

A sikkasztó adótárnok.

(Szakértők vizsgálják felül a könyveket.)

Az aradi királyi törvényszék büntető tanácsa Kovács József táblabíró elnöklete alatt ma foglalkozott Schiff János siriai (világosi) adótárnok bűnyüvel. Az aradi ügyészség a pénzügyigazgatóság feljelentésére sikkasztás és közokirathamisítás miatt emelt vádat Schiff József adótárnok ellen. A vádlott a legkörmönfontabb módon követte el a sikkasztást. A feleknek a befizetett összegről adott nyugtát, a tőlapba azonban hamis összeget vezetett be. Összeadási hibákat is követett el az adótárnok, melyre a rovancsolást végző főtisztviselő nyomban rájött. Körülbelül 200 ezer leit tulajdonított így el Schiff az államkincstár vagyonából. Tekintettel arra, hogy Schiff rendkívül körültekintő módon követte el a sikkasztást és a pénztári könyvekben eszközölt javításokat csak a külön szakértői bizottság tudja megállapítani, a törvényszék Pausesti ügyész indítványára elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóság küldjön ki egy szakértői bizottságot a pénztári könyvekben előforduló hamisítások megvizsgálására. A büntető törvényszék csak a szakértő bizottság meghallgatása után hoz ítéletet Schiff József bűnyüben.

— Németország párisi új nagykövete. Berlinből jelentik: A birodalmi kormány az a szándéka, hogy az esetleg meginduló jóvátételi tárgyalások befejezése után betölti a párisi nagyköveti állást. Hir szerint Wirth volt kancellár van kiszemelve nagykövetté, de beszélnek Rauner volt gazdasági miniszter jelöltségéről is.

Törökország elzárta határait.

— Idegen nem engednek az országba. Orosz aknamunka Lausanne-ban.

Párisból jelentik: A Chicago Tribune lausanne-i jelentés szerint közli, hogy Becker, a német külügyminiszterium osztályfőnöke odaérkezett és tanácskozásokat folytat Izmed pasával és Vorovszky orosz megbizottal.

továbbra is résztvegyen a tárgyalásokon. Izmed azt felelte, hogy erről haladéktalanul értesíti kormányát és a beérkező választ tudatja Pelle tábornokkal.

Konstantinápolyból jelentik: Az angorai kormány Törökország határait lezáratta. Semmiféle idegennek nem engedik meg az ország területére való belépést. A török kormány eddig erről semmiféle közlést nem adott ki és nem is okolta meg ezt az eljárást.

Lausanne-ból táviratozzák: Pelle francia tábornok Lausanne-ban oly lépést tett Izmed pasánál, mint a francia ügyvivő Konstantinápolyban. A tábornok kifejtette, mily jogos dolog egy hatalomra, hogy csapattösszevonásokra való tekintettel

Londonból jelentik: A brit kormány ma tiltakozó jegyzéket küldött az angorai török kormánynak a Chester amerikai érdekcsoporttal kötött szerződés ellen. A jegyzék kifejti, hogy Anglia nem tűrheti saját állampolgárainak a megrövidítését, akik Törökországban már régebben koncessziókat kaptak és ottani iparvállalatokba fektették tőkéjüket.

Vaitoianu

(A miniszterelnök közbelépése.)

Az utóbbi napokban erősen tartotta magát a lapokban az a hír, hogy Vaitoianu tábornok, belügyminiszter

(Maniu nyilatkozata.)

A román írók — Aradon

Szombaton, május ötödikén érkeznek Aradra a bucaresti román írók, akiket az állomáson az aradi vezető hatóságok, a román és magyar írók és újságírók fogadnak. Az írókat Cornéliu Moldován, a Román Írók Egyesületének elnöke vezeti s Arad városa vendégül láthatja ezuttal Ion Minulescut, a szépművészeti miniszterium igazgatóját, aki a román szimbolista-mozgalom vezetője, valamint Agarbiceanut, Eftimiut, Radulescut, Cazabont, Mosoiut, I. H. Bessarabescut és Liviu Relseanut. Itt Aradon csatlakozik aztán hozzájuk az egyébként ebben a városban élő és működő kiváló poeta, A. P. Stamatiad, valamint az itteni román sajtó képviselői, Cotrus, Luca és Negusa. Vasárnap délelőtti matiné, este társasvacsora lesz az írók tiszteletére.

HIREK.

Az Aradi Közlöny előfizetési ára május 1-től:	
Egy hónapra	36 lei
Negyedévre	108 lei
Félévre	216 lei
Évésre	432 lei

Királyi kitüntetés Petrescu pénzügyi adminisztrátornak és Margineantiu pénzügyigazgatónak.

Szép és méltó kitüntetés érte az aradi pénzügyigazgatóság két vezetőjét. Ma érkezett meg a kitüntetések okirata és az érem a két illesztés pénzügyi vezetőember kezébe. Petrescu Illés pénzügyi adminisztrátor és Margineantiu Titus pénzügyigazgató, miniszteri tanácsostól a király a koronázási jubiláris éremmel tüntette ki szolgálata érdemeik elismerésül. Mind a ketten szerencsésen egyesítették pénzügyigazgatásuk alatt azt a két politikát, amelyeknek egyike az állam kasszájának, a másika pedig a közönség érdekeit tartja szem előtt. Petrescu adminisztrátor is, Margineantiu pénzügyigazgató is mindenkör a legnagyobb készséggel állottak a közönség rendelkezésére és lekötelező modorukkal számos tisztelőt szereztek maguknak Aradon és a megyében. A méltó kitüntetés bizonyára városszerte meglepetést fog kelteni.

— Constantinescu Rómában. Rómából jelentik: Constantinescu földmívelésügyi minisztert az olasz király, Mussolini, Salandra és Tittoni kihallgatáson fogadták. A miniszter több interjúot adott Románia politikai helyzetéről.

— Ismét megjelenik a Solidaritatea. A „Solidaritatea” című román politikai napilap, amely átszervezés miatt közel három hónapig beszűntette megjelenését, ma újból megindult. A kitűnő hirsolgálatlalt bíró román lapársunk Luca Laurentin hirlapíró szerkesztésében élénk és változatos tartalommal ma jelent meg ismét.

— A spanyolországi választások. Madridból táviratozzák: A képviselőválasztásokon a kormány 228, az ellenzék 180 mandátumot kapott.

— Foch marsall Pozsonyban. Prágából táviratozzák: Foch marsall május 17-én Pozsonyba érkezik, ahol szemlét tart a helyőrség fölött, megtekinti a város nevezetességeit és informálódik a szlovákok helyzetéről. Foch marsallt Pozsonyban nagy, ünnepségekkel fogadják.

— Anglia messze keleten flottaházist teremt. Londonból jelentik: Az alsóház tegnap nagy többséggel megszavazta a kormány által kért 9 és félmillió fontos hitelt, amelyet a Flátsó-Indiában levő Singapore kiépi bázisra használnak fel. Singapore kikötőjének eddig is elsőrendű tengeri erődítménye volt és ezt most hajógyárrá építik ki. Singapore a Malájfélsziget legdélibb csücskén fekszik és uralja a Malakkai-szorost, amelyen át a hátsóindiai szigetvilágba, a délkeleti tengerre és a Csendes-Oceánba vezető út van. A Daily Express ebben az angol flottapolitika fontos irányváltatását látja, mert ez a flotta súlypontjának az Északi-tengerről a távoli keletre való áthelyezését jelenti, ami a német veszedelem megszűnése folytán vált lehetségessé.

Akció az aradi albérlők mellett.

(Aradi háztulajdonosok szociális mozgalma.)

Érdekes és mindenképpen elismerésre méltó mozgalom indult meg Aradon a háztulajdonosok körében. A mozgalom az új lakástörvénnyel kapcsolatos, amely kimondja, hogy a hónapos szobák bérlője ötven százalékban a háztulajdonos, ötven százalékban pedig a főbérlő kezéhez fizeti a lakbért. Ennek az intézkedésnek szociális szempontból sok hátránya van. Mindenekelőtt megnehezíti az albérlő helyzetét. Aztán súlyosítja a főbérlőt is, mert amikor az új lakástörvény a maga legális keretein belül bizonyos fokozatokban nagy béremelést hoz be, ugyanakkor az albérlő ehhez csak a maga 50 százalékos arányában járul hozzá, míg a másik 50 százalék is-

— Harding nem megy propaganda-körútra. Washingtonból jelentik: A Fehér Házban ma kijelentették, hogy Harding elnök lemondott arról a tervéről, hogy propagandautra induljon annak az érdekében, hogy az Egyesült Államok a hágai nemzetközi bíróságban vegyenek részt. Az elnök a nagyobb amerikai városokban mondott volna propagandabeszédet és azért kellett lemondania erről a tervéről, mert azt az egyik legnagyobb párt, a köztársasági párt ellenezte.

— Aradi festőművész Hollandiában. Barabás Márton, a tehetséges fiatal aradi festőművész április elején családjával együtt Hollandiába költözött. Ma levelet írt az Aradi Közlönynek Barabás. Azt írja többek között, hogy a jó hollandi forintok országában is rosszak a gazdasági viszonyok és a legnevesebb művészek is küzködnek. Az élet nagyon drága, a festéshez szükséges anyagok is drágák és csak azért lehet dolgozni, hogy szerényen élhessen. Barabás egyébként a bussumi művésztelepen dolgozik.

— Május közepén megnyílik a Neptun. A szinte átmenet nélkül beköszöntött meleg időjárás arra ösztönözte a városi mérnöki hivatalt, hogy fokozott munkával fejezze be a Neptun-fürdő átalakítási munkálatait. A fürdőt valószínűleg e hónap 15-én nyitják meg a közönség részére. Az idén feltűnően gyarapodott a bérlők száma úgy, hogy a bérlésre szánt kabinok már mind ki vannak adva. A Maros három nap óta rohamosan árad. A mérnöki hivatalban nyert értesülésünk szerint, aggodalomra nincs ok, mert valószínű, hogy a fürdő megnyitásáig annyira apadni fog, hogy a strand is kiemelkedik a vízből. A Maros áradásának a nagy melegség következtében beálló hirtelen hóolvadás az oka.

— Meghívás. A Societati nationale de agricultură a judetului Arad f. évi május hó 18-án, pénteken délelőtt 10 órakor a vármegye háza termében tartja évi rendes közgyűlést, amelyre az összes tagokat és méhészeket ezennel meghívom. Arad, 1923. május 3. Const. Mihulin, ügyv. elnök.

— Tündérorszámban serény készülődés folyik, hogy minél többen szerepelhessenek a mesedélutánon, melyet legközelebb a Kulturpalotában rendez a Növédelmi Hivatal.

— Ha gummi övszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak Ollát!

mét a háztulajdonos javára íródik. Mindenképpen helyeselni való az a mozgalom tehát, amelynek Aradon máris érdemes kezdeményezői vannak a háztulajdonosok között és amelynek az a célja, hogy az albérlő maradjon egyenes nexusban a főbérlővel és annak javára fizesse meg teljes egészében a hónapos szoba bérét. Erről a háztulajdonos maga önként lemond, könnyíteni akarván úgy a főbérlő, mint az albérlő helyzetén. A mozgalmat két aradi háztulajdonos: Kun József ékszerész és Hegedűs Gyula nagykereskedő kezdték meg és szociális megértésüknek bizonyára csakhamar sok követője lesz az aradi háztulajdonosok között.

— Merényletterv a porosz belügyminiszter ellen. Berlinből jelentik: A Zehlendorf berlini külvárosban székelő „Wrangel” nevű német fajvédelmi alakulat két tagját letartoztatta a rendőrség, mert merénylettervet akartak elkövetni Severing porosz belügyminiszter ellen. A merénylők már a belügyminiszter előszobájában voltak, amikor a portás gyanút fogott és a fülkéje előtt elsurranó fiatalembert rendőrökkel lefogatta. A két merénylőnél fegyvereket és kézigranátokat találtak. A berlini rendőrség erőiesen folytatja a nyomozást a meghiusult merénylő ügyében.

— Aradi Felsőkereskedelmi Iskola 1913-ban érettségizett növendékeit kérem, a május 20-án megtartandó 10 éves találkózón való részvételüket levélben jelezzék Iritz Gáborral, Nasicai r. t. Arad.

— Meglopta a férjét. Az aradi államrendőrség detektívjei ma délelőtt egy fiatalasszonyt tartóztattak le, akit már hetek óta köröz az oltanikai államrendőrség. A fiatalasszony ellopta férjétől a rábizott pénzt, magához vett különféle értékeket és megszökött.

— Tizenöt ezer lejt bízták rá felebbvalói. Amikor felesége, Elisabeta Petru megtudta, hogy férjénél nagyobb pénzüsszeg van, ellopta tőle. Az oltanikai rendőrség táviratilag értesítette az összes rendőrségeket a lopásról. Ma délelőtt letartóztatták a tolvaj asszonyt, akit már napok óta figyelnek a detektívek. Az asszony beismerte a lopást, de már nagyon kevés pénzt találtak nála. Egy detektív kíséretében a tolvaj asszonyt illetőségi helyére kísérik.

— Dr. Kugel Ede nőgyógyász tanulmányutjáról hazaérkezett, rendelését megkezdte Str. Alexandri 5. (Salacz-u. 3.)

— Súlyos szerencsétlenség a papirgyárban. Súlyos szerencsétlenség történt ma délelőtt az aradi papirgyár mellett. Egy katona, aki a gyártelep közelében teljesített szolgálatot, egy ártalmatlannak vélt gránátot dobott le a földre. A gránát felrobbant és a szerencsétlen embernek leszakította mindkét lábát. A súlyosan sérült katonát eszméletlen állapotban szállították a városban levő katonai kórházba, ahol azonnal műtétet végeztek rajta. Állapota oly súlyos, hogy orvosai nem bíznak felépülésében. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget a katona saját vigyázatlansága okozta.

— Elintéződött a magyar-cseh incidens. Budapestről táviratozzák: A csehszlovák konzulátuson ma reggel ismét megkezdtek a vizumok kiadását. A vasuti forgalom is helyreállt ma a régi keretek között Magyarország és Csehszlovákia között. Május elsejével már felfüggesztették Csehszlovákiában azt a rendelkezést is, amelynek következtében több magyar állampolgárnak kiutasítási végzést kézbesítettek.

— Az új kenyérellátás Németországban. Berlinből táviratozzák: A birodalmi gyűlés mai ülésén nyújtották be az új gazdasági évre szóló kenyérellátási javaslatot. A javaslat megszünteti a gabona kötött forgalmát és csak a kisjvedelmi osztályoknak biztosít olcsó kenyert.

— Elkészült a vádirat a morodai gyilkosok ügyében. Ez év februárjában Moroda község határában Novác Tódor, Novác Lázár és Buliga György cigányok megtámadták Mihuca Alexa parasztagdát, akit megfojtottak. A kóbor cigányok azt hitték, hogy Mihucánál nagyobb összegű készpénz van, azonban csalódtak, mert a meggyilkolt gazdánál csak 300 lejt találtak. Az ügyesség gyilkosság címén emelt vádat Novác Tódor és társai ellen, az iratokat átküldték Kovács József főtárgyalási tanácselnökhöz, aki a legközelebbi napokban tüzi ki a gyilkosok bűnygyében a főtárgyalást.

— A Schänker-cég sikkasztója. Lejtényi Sándort, a Schänker-cég volt tisztviselőjét, aki 180 ezer lejt vett fel hamisított utalvánnyal a cég kárára a Marmorosch-banktól, az aradi törvényszék 6 évi fogságbüntetésre ítélte. A timisoarai (temesvári) ítélőtábla másodfoku ítéletet hozott Lejtényi bűnygyében és a büntetést 3 évre szállította le. A vádlott előtt ma hirdették ki az ítélőtábla döntését. Lejtényi felebbezett.

— A világhírű „Oseta” harisnyák minden színben Kell és Krausz cégnél.

— Másfél évi börtön sziljopásért. Az aradi törvényszék büntető tanácsa másfél évi börtönre ítélte Nagy István kocsist, aki Lukács Istvántól egy lószerszámot lopott el 1000 lejt értékben.

— Megszúrta a menyasszonyát. Popa János selistai legényt az aradi büntetőtörvényszék mai ülésén egy és fél évi börtönre ítélte, mert menyasszonyát, Andrá Helénát egy civakodás alkalmával zsebkésével hasbaszurta. Mivel a leány sebénél gyógyulása négy hónap után következett be, a törvényszék szándékos emberölés kísérletét állapította meg és az enyhítő körülmények figyelembevételével hozta meg ítéletét.

— Harc a vonatrablók. Budapestről jelentik: A ferencvárosi pályaudvaron már két esztendeje fosztogatók ismeretlen tettesek a vagonokat. Legutóbb az egyik induló tehervonat mozdonyvezetője és fűtője észrevette, hogy egy csapat fiatal fiu felkuszik a vonatra és a csomagokat ledobálja. Nyomban megállították a vonatot, mire a gyerekek kést rántottak, elriasztották a két férfit és kerekét oldották. A rendőrség nyomozást indított a különös ügyben és a tizenkét tagú gyermekbandát orgazdáikkal együtt letartóztatta. A fosztogatóbanda inasokból és napszámogvarekekből verődött össze.

Bővül a jéggyár.

(Nagyobb lesz a termelőképessége.)
A hirtelen bekövetkező melegebb időjárás következtében nagy kereslet nyilvánul meg Aradon a jégben. Az aradi jéggyár azonban még nem kezdte meg működését, mert a gyár felszerelési munkálatait még nem fejezték be. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott dr. Angel István polgármesterrel, aki kijelentette, hogy a jéggyár az idén teljesen modern gépekkel lesz felszerelve és termelőképessége sokkal nagyobb lesz, mint az elmúlt esztendőben. A szerelési munkálatok most folynak és minden valószínűség szerint e hét végén vagy a jövő hét elején befejezést nyernek. A városi tanács, tekintettel a jéggyár fenntartásával járó megnagyobbodott kiadásokra, kénytelen volt a jég árát felemelni.

A legújabb cukor-eset.

(Bonyodalom egy kézfogással kötött üzlet körül.)

Április első napjában egyik előkelő aradi étteremben nagy társaság ült együtt. Üzleti konjunkturáról, valutákról és kereskedői dolgokról folyt a szóbeszéd. A társaság két tagja éppen a cukor-konjunkturáról vitázott. Az egyik ur. — egy tekintélyes aradi fűszernagykereskedő cég vezetője — megjegyezte, hogy a cukor ára Romániában felfelé lendülő tendenciát mutat. A másik ur, egy fiatal aradi bankár, kijelentette, hogy éppen ellenkezőleg áll a dolog ő azt hiszi, hogy a cukorárakban visszaesés következik be rövidesen.

A vitatkozás hevében a fűszernagykereskedő cég vezetője azt az ajánlatot tette a bankárnak, hogy vegyen egy waggon cukrot, ha jó üzletet akar. A cukor kilója április elején Aradon 35 lel volt. A bankár így felelt:

— Dehogyan veszek! A cukor ára esni fog. Nem jó üzlet ez!

A cégvezető erre mosolyogva ezt az ajánlatot tette a bankárnak:

— Tudod mit? Akkor én veszek tőled egy waggon cukrot, kilónként 35 leierért. Rendben van? Május elsején szállítod!

— Rendben van, felelte a bankár.

Az üzletet kézfogással meg is pecsételték. Multak a napok és a cukor ára rohamosan emelkedett. Május elsejére — amikor a cégvezető a bankárt felkereste — éppen 10 leivel emelkedett, kilónként. Most elsején délelőtt a cégvezető a bankártól kérte a waggon cukrot

— Nekem nincs cukrom, felelte ez. Akkor... ott... tréfából csak! Az nem volt komoly üzleti megállapodás!

A cégvezető némi maliciával jegyezte meg:

— Hát... Akkor kérem a differenciát. Egy waggonnál 100 ezer lett!

A bankár eredeti álláspontjához ragaszkodott. Az ügynek peres fordulata következik. A cégvezető fiskálisához fordult és perli a bankárt 100.000 leire. De hajlandó békés kiegyezésre is, rögtön 30 ezer ellenében...

Ez a legújabb aradi cukor-eset

Visszautasítják a német ajánlatot.

(Az adósság egy részének elengedése a versailles-i béke elejét jelent.)

Berlinből táviratozzák: A birodalmi miniszterelnök és állami elnök ma ülést tartottak, a melyen Cuno kancellár ismertette a szövetségeseknek tegnap elküldött jegyzéket. A kancellár többek között a következőket mondotta:

— A jegyzék az ujjaépítés művét szolgálja.

Párisi jelentés szerint Poincaré miniszterelnök a francia sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a német jegyzéket a kormány a holnapi minisztertanácson vizsgálja meg és nyomban határozni is fog.

Római jelentés szerint a német kormány jegyzékét a római német nagykövetségnek nyújtotta át. Hivatalos olasz részről kijelentették, hogy a német jegyzék, bár még nem jelenti a német teljesítést, alkalmas arra, hogy az abban foglaltak alapján tárgyalások induljanak meg.

Londonból jelentik, hogy a német jegyzéket ma adták át a külügyminiszteriumban. Az esti lapok már közölték a jegyzéket, amelyhez azt a Reuter jelentést is hozzáfűzték, amelyben erővelsen megcáfolják azt a hírt, mintha az angol kormánynak valami része lett volna a német jegyzék elkészítésében.

Párisi jelentés szerint a lapok legtöbbször elutasítják a német jegyzéket és főképpen a Temps hangoztatja annak elfogadhatatlanságát. A Temps legjobban az háborítja fel, hogy a jegyzékben azt követelik, hogy a megegyezés létrejöttékor azonnal vonuljanak ki a megszállók a Ruhr-vidékről. A lap szerint ez a francia nében Franciaország vereségének érzetét keltené. Hangsúlyozza, hogy Németország hiába reméli azt, hogy ezzel a jegyzékkel a szövetségesek között vizáltyt terem a jóvátétel összegére vonatkozóan.

Londonból táviratozzák: A Reuter-ügynökségnek jelentik Párisból: Miután a német jegyzék tartalma megerősíti a nyilvánosságra jutott híreket, biztosra vehető, hogy a francia kormány a német javaslatot teljesen elfogadhatatlan tárgyalási alapnak tekinti Londoni hivatalos részről kijelen-

tették, a jegyzék dolgában, hogy annak beliaító vizsgálata előtt nem lehet állást foglalni.

Párisból táviratozzák: Az esti sajtó a német jóvátételi jegyzéket visszautasítja.

Berlinből jelentik: A jegyzék politikai és parlamenti körökben nem talál osztatlan tetszésre.

Párisból táviratozzák: Francia politikai körökben úgy tudják, hogy a francia és a belga kormányok közös választ dolgoznak ki a német jegyzékre. A Petit Parisien szerint a két kormány már tegnap este megállapította, hogy a német jegyzék elfogadhatatlan.

A Matin szerint is az illetékes ténnyezők már tegnap megállapították, hogy a német jegyzék elfogadhatatlan. Hangsúlyozzák, hogy a Ruhr-megszállás addig tart, a míg Németország nem ébred tudatára annak, hogy Franciaországgal és Belgiummal szemben kötelezettségei vannak.

Közgazdaság.

A márka és a frank.

A német jóvátételi ajánlat eredménytelensége a francia frank és a német márka mai értékalakulásán a frank és a márka esésében tükröződik vissza. A francia frank esése még eléggé mérsékelt, alig ötvened részét veszítette el tegnap óta, míg a német márka, amely 0.0150 alá csökkent, aránylagosan tizszerannyit, az ötödrészét veszítette el. A svájci frank lehetőszerű ingadozása még észlelhető. A Budapesti Devizaközpont ma ismét ötven fillérrel magasabbra értékelte a leit (26.50—28.50) és több deviza árát emelte, de mindamellett kis mértékben közeledett a valódi értékhez. A budapesti értékpapírpiacra a hietipéz ára tegnap 8 százalékra emelkedett.

Aradi valutaárak. (Május 3.) Francia frank 14.10, svájci frank 39, dollár 211, dinár 2.10, szokol 6.10, márka 0.0090, lira 10.10, angol font 980, magyar korona 0.0350, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 26, külföldi 32, Bécs 332, Berlin 0.0060, London 985, Prága 6.30, Zürich 38.40, Milano 10.60, Newyork 212, Belgrád 2.25, Páris 14.20.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Május 3.) Páris 14.12, Berlin 0.0069, London 975, Newyork 210, Milano 10.20, Zürich 38.40, Bécs 0.0030, Prága 6.29, Budapest 0.04. — Valuták: Napoleon 800, márka 0.0090 léva 1.50, török lira 1.40, angolfont 980, francia frank 14.10, svájci frank 39.50, lira 10.10, drachma 2.50, dinár 2.15, dollár 211, lengyel márka 0.0050, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0350, szokol 6.15.

Zürichi nyitás. (Május 3.) Berlin 0.016250, Amsterdam 217.25, Newyork 554, London 2570, Páris 36.65, Milano 27.0750, Prága 16.4750, Budapest 0.1050, Belgrád 5.7250, Varsó 0.011250, Bécs 0.0078, helyezett 0.0078.

Zürichi zárlat. (Május 3.) Berlin 0.0148, Amsterdam 216.75, Newyork 554, London 2566.50, Páris 36.5750, Milano 27.05, Prága 16.4750, Budapest 0.1025, Belgrád

5.7750, Varsó 0.0115, Bécs 0.00781250.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Május 3.) Napoleon 19000, Amsterdam 240—2100, Belgrád 54.50—56.50, Berlin 0.15—17, márka 0.16—18, Bucuresti lei 26.50—28.50, London 24130—24730, angol font 24155—24755, Milano 254—264, lira 259—269, Newyork 5210—5360, dollár 5230—5380, Páris 344—354, francia frank 349—359, Prága 54.50—60.50, Varsó 0.10.80—12, Bécs 0.07.40—7.70, osztrák korona 0.07.45—7.75, svájci frank 950—980.

A közép-európai vasutak bevétele. A bécsi „Tag” szerint egy amerikai pénzcsoport ajánlatot tett Ausztriának, Csehszlovákiának, Jugoszláviának, Magyarországnak, Olaszországnak és Romániának vasúthálózatuk bevétele tárgyában. A Tag értesülése szerint egyedül Csehszlovákia mondott ellent a tervnek, a többi állam hajlandó kellő tanulmányozás után elfogadni az ajánlatot. Románia elvben szintén elfogadta az ajánlatot.

Magyarországon olcsóbb lett a liszt és a buza. Budapesti táviratozzák: A cukor kilója ma 360 koronával drágult. A malmok ma a másodrendű kenyérliszt árát 12, a többi lisztfajtát 5 koronával szállították le. A buza métermázsájáért ma már ezer koronával kevesebbet fizettek a multheti árnál.

Mozi.

Kastély a lejtő szélén a címe az Urániában színpadra került pompázatos sláger, a Szent Parazitus Testvérek második részének, amelyben tovább folyik az adáz, kiméletet nem ismerő küzdelem a hírhedt zsarolók és Stuart Webbs, a mestertdetektiv között. A kalandos film második része pénteken, szombaton és vasárnap kerül színre az Urániában.

A szerelmi csapdának, az Apolló slágerképének meglehetősen nagy sikere volt a csütörtöki bemutatón. Az érdekes dráma — nagyvilági kép: egy dúsgazdag bankár éli a maga nagyszerű változatos életét, míg elhanyagolt felesége az irodalomban keres vigasztalást. A véletlen segítségével egy fiatalember ismeretségét szerzi meg, meg is szeretik egymást, de végül kiderül, hogy az ideál férjes nő, nem szabad s előlötti bánatában a fiatalember öngyilkosságra szánja el magát. A dorbézoló férj közben tönkre megy, az utolsó tétet egy versenylóra teszi föl, de veszít. Majd pedig egyik tönkretett üzlethele boszúból agyonlövi őt. Az asszony szabad lesz, az idillből boldogságos házasság lesz. A pompás filmet még pénteken és szombaton vetíti az Apolló.

Leógett mulatóhely. Párisból jelentik: A lapok közlik Newyorkból, hogy a „Coney Island,” amely a világ egyik legnagyobb mulatóhelye volt és néhány száz hektár kiterjedést parkban csupa faépületekből állott, csütörtökre virradó éjjel a lángok martaléka lett. A nagy szélviharban mentésről szó sem lehetett. Szerencsére emberéletben nem esett kár. Az elpusztult épületek és felszerelések értéke meghaladta az egy millió dollárt.

18748

Irodalom, művészet

A válóperes hölgy.

(Vajda Ernő vigjáték-bemutatója az aradi színházban.)

A budapesti Magyar színház legutolsó slágerdarabja: *A válóperes hölgy* kerül hétfőn este Aradon bemutatásra. Magyar szerző rég nem irt ennyi ötlettel, humorral gazdag darabot. Dr. Barren Miklós (Jávör Alfréd) a híres válóper-specialista megnősül s egy szokid, csendes kis házilányt Lilit (Gergely Gizi vesz el feleségül. Az első felvonás házasságunk első éves évfordulóján játszák és a nappali filmpességek után az egyéves házasság elhatározzák, hogy este a színházba mennek. Az utolsó pillanatokban azonban kétségbeesett asszony ront be az ügyvéd lakására, ügyvéden jogi tanácsot kér és az ügyvéd elsősorban kötelességét teljesíti. Kénytelen kliense ügyét intézni és így a színház elmarad. Felesége azonban színházba akar menni és mivel a férj nem hajlandó, válni akar. A gondolatot nyomban tett is követi. Konkurens ügyvédhez megy el és beadja a válókeresetet. A második felvonás egy év után történik. Dr. Barren rég elvált feleségétől, sőt második házasságát kötött és elvált asszonyt, Mariont (Tökés Anni) vett el feleségül. Boldogan élnek, de egy napon Lili ismét megérkezik és ez megzavarja nyugodt házasságukat. Lili egy repülőbiztonsági (Mészáros Béla) tér vissza, ami még jobban izgatja az ügyvédet és megkéri régi feleségét, hogy térjen ismét vissza hozzá és ő elvált második feleségétől. A legfinomabb helyzetkomikumok következnek, a bonyodalom egyre fokozódik és végül az ügyvéd és Lili ismét egymásé lesznek. A Városi színház hetek óta készül a nagyszerű vigjátékra, mely Szántó Jenő rendezésében kerül színre és három estén át műsordarabja lesz a Városi színháznak.

* A színház heti műsora. Péntek: Román előadás. Szombat: Román előadás. Vasárnap d. u.: A cigány. Este: Bajadér. C. bérlet.

* Gellinek Lotte énektanárnő növendékeinek május 6-iki hangversenyére csaknem az összes jegyek elfogytak. A hangversenyen részt vesz Hegedüs Béby is, kinek a közelmúltban volt nagy sikere bemutatkozása a városi színházban. Néhány jegy még kapható Bloch cégnél.

* Vasárnap délután egyik legszebb magyar népszimű: a Cigány kerül színre mérsékelt helyárak mellett. A népszimű címszerepét Inke Rezső,

a többi vezetőserepet Kálmán Sári, Gyarmatiné, Jávör Alfréd és Selmeczi Mihály játsszák. — Vasárnap este C. bérletben Kálmán Imre nagy hatású operettje, a Bajadér kerül színre. Horváth Mivel a címszerepben.

Betiltották Milán király „hagyatékának” árverését.

Megemlékeztünk róla, hogy Bécsben aukciót rendeztek néhai Milán szerb király állítólagos birtokberendezéséből. Most a bécsi jelentésekéből kiderül, hogy a hagyaték nem egészen valódi. Az aukció rendezője Petényi régiségkereskedő volt, aki egy budapesti konzorciummal társult. Nemrégiben két ur kereste fel a régiségkereskedőt és együttesen megállapították egy pompás börgarnitúráról, hogy legfeljebb egy évvel ezelőtt gyártották. Ennek dacára kijelentette az eladó egyikének, hogy hajlandó a klubgarnitúra átvételére, de csak abban az esetben, ha garantálhatják, hogy az tényleg Milán király hagyatékából való. Az eladó erre szótlannul háttal fordított. Ezek az eladók nemcsak Milán király nevével használták családezüstöt, hanem több más nem egészen korrekt eszüköz is felhasználták.

Ugyanígy jártak el állítólagos antik fiókos szekrények elárverésénél is, amelyekről szakértők már csak akkor állapították meg, hogy új gyártmányok, mikor már megvették azokat. Kiderült, hogy egészen közönséges cseresznyefából készültek és csak régi ajtókat szereltek a szekrényekre. Hasonló eset történt Milán király XV. Lajos-korabeli szobaberendezésével is. Amikor az ócskaságkereskedőket így leplezték, a Belváros pénzügyi ellenőrző hivatalának megbízottai elmentek az árverés színhelyére, de már későn, mert a tárgyak legnagyobb részét már horribilis összegekért eladták. A megbízottak azonban a maradék elárverését beszüntették.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurat:
Baron POPP.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek, kik felejtetetlen férjemnek a legjobb apának temetésén megjelentek, részvétüknek bármilyen módra kifejezést adtak s a sírra helyezett virágokkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mond köszönetet a gyászoló

Kamler és Szuhanak
család.

2445

Uzinele de Fer si Domeniile din
Resita Societate Anonima.

Részvénykibocsátási tervezet

120.000 darab névre szóló részvényről.

Az „Uzinele de Fer si Domeniile din Resita S. A.” részvénytársaság folyó évi február 8-án tartott rendkívüli közgyűlésében — megeléve a minisztertanács 593—923. számú, a „Monitorul Oficial” című hivatalos lap április hóban kelt 5. számában megjelent jegyzőkönyve intézkedéseinek — elhatározta: hogy alaptőkéjét 125 millió leiről, 120.000 névre szóló, egyenként 500 lei névértékű új részvénynek kibocsátása által 185 millió leire felemeli.

Ezen részvénytőke egy igen jelentékeny tárgyi értékű vagyont képvisel: A társaság tulajdonosa egy több, mint 100.000 ha. kiterjedésű uradalomnak, mely legnagyobb részben erdővel van fedve, azonkívül vas- és kőszénbányáknak, nagymérvű vas- és gép-berendezéseknek, egy közlekedési hálózatnak (vasutak, csatornák, függőpályák, etc.) valamint a szükséges anyag és árukészleteknek.

Ami a társasági tőke jövedelmezőségét illeti, megjegyezzük, hogy az első két üzletév után folyósított 20%-nyi osztalék, az utolsó üzletévre is biztosítva van.

Az igazgatótanács, mely a közgyűlés részéről ezen kibocsátással meg lett bízva, felajánlja a 120.000 darab részvényt nyilvános aláírásra, még pedig a következő feltételek alatt és a Minisztertanács fent említett jegyzőkönyvének intézkedései értelmében. A románok és román intézmények aláírásai elsőbbségben fognak részesülni azon számig, mely a román többség alaptőkéjének biztosítására szükséges. A részvények felosztását az aláírá-

sók alapján egy bizottság fogja végezni, melyet a kormány nevez ki és melynek tagjai a semmitőszék első elnöke, a főszámvéviség elnöke és a nemzeti bank kormányzója. Az igazgató tanács fentartja magának azon jogot, hogy ezen bizottsággal egyetértve az aláírt részvények számát megszoríthatja.

Ezen részvénykibocsátásból 15 ezer darab részvény fentartatik a társaság román munkásai, valamint technikai és adminisztratív személynévé számára. Hasonlóképpen minden egyes, az uradalmon fekvő község számára 50—50 darab részvény.

Az új részvények kibocsátási árfolyama 1400 leiben lett megállapítva. A 900 lei-nyi felülfizetés a tartalékalaphoz fog csatoltni. A kibocsátási ár a következő határnapokig lesz befizetendő:

Az aláírás alkalmával 500 Lei
1923. június hó 15-én — 500 Lei
1923. szeptember 15-én 400 Lei

Az aláírás alkalmával minden egyes részvény után még 50 Lei lesz fizetendő a kibocsátási költségek fedezésére.

Amennyiben a részvényesek a befizetésüket a meghatározott napig nem teljesítik, érvénybe lépnek a törvényes alapszabályszerinti határozmányok.

Az új részvények 1923. július elsejétől kezdve részesülnek az 1923. évi üzletév tiszta jövedelméből és így az ezen üzletévre megállapítandó osztalék fele részét kapják.

Az aláírási határidő folyó évi május elsejére lett kitűzve és 1923. május 10-én fog bezáródni.

A bankok fel lesznek jogosítva arra, hogy azon esetben, ha a rendelkezésre álló részvények száma már alá lett írva a kitűzött határidő lejáratá előtt is, további jelentkezéseket visszautasítsanak.

Részvények a következő banknál lesznek előjegyezhetők:

Marmoroschi, Blank et Comp. bankház Bucuresti.

Banca Românească Bucuresti, Banca de Credit român Bucuresti.

Creditul Technic Bucuresti, Banca Taraneasca Bucuresti, Banque belge pour l'Étranger, Bucuresti.

Banca Generala a țării românești Bucuresti, Banca comerciala italiana si romana Bucuresti, „Albina” Institut de credit si economii Sibiu Banca Agrara S. A. Cluj, Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T., valamint ezeknek temesvári és lugoji fiókjai. 2334

Jégszekrények minden kivételben szolidan készítő háztartások, vendéglők és mészárosok részére nagy választékban állandóan raktáron olosz áron

Első Aradi Fémáru és Jégszekrénygyár Kohn József, Str. Căminarilor (32) B

V. Missir Fii & Co. S. A.

Mélyen leszállított árak az összes raktáron levő áruknál.

Télibundák, drága szőrmék, biztos védekezés, mely károk ellen a **Dalmatin.** Tengeren full rovarpor és hófehér pehely **Naftalin.** Egyedül kapható **Erdős Pál** fűszerkereskedő cégnél, Arad, Piata Avram Iancu 3. szám.

Utleveleket 55 leiert láttamozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger János cipőkereskedése Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. és Weiss Dávid nagykereskedése Str. Mărașesti (Kossuth-utca.)

Apró hirdetések.

Levelezés.

JANEIRO, levél jött, hatodikán Meránba megyek. 2456

Alkalmazás.

KISZOLGALO LEANY a papirzakmától felvétetik. Cim a kiadóban. 1894

VARRÓ ÉS TANULÓ LEANYOK FELVETETNEK Bulev. Carol No. 70. (Erzsébet királyné-körút 2. szám). Vörösközzel szemben. 2873

FANONC vas, szerszám és műszaki üzletbe fizetéssel felvétetik. Cseley & Seitz cég Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér.) 2418

JÓ IRASU fiatalember irodai gyakornoknak felvételre Ebrhfeld fűszernagykereskedésben. 2437

MINDENES szakácsné és egy jobb szobalány azonnali belépésre kerestetnek. Str. Luther utca 2. földszint, ajtó 3. 2488

VARRÓLEANYOK MAGAS FIZETÉSSEL azonnali belépésre felvétetnek. György Menyhért cégnél. 2489

ÜGYES leányok, szmyrna-szőnyeg készítéséhez uriházakhoz ajánlkoznak. — Mester Erzsike, Pecica-Maghiara (Magyar-Pécska) Ujtelep üzlet 724-18. 2446

KERESÜNK a fűszerszakmában jártas, románul is beszélő üzletvezetőt. Cim: Kelet hírlapiroda. 13114

MINDENES szakácsné azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 13114

JÓL főző mindenek három tagu családnak felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 13244

FIATAL SEGÉD tizenötödikére felvétetik Iritz festéküzletébe Str. Brancovici. 13244

FŐZNI tudó mindenek felvétetik jó fizetéssel. Löwinger, Ortutay-palota III. em. 17. ajtó. 13244

INTELLIGENS fiatal nő kilenc éves kisleánykájával házvezetőnőnek ajánlkozik. Cim a kiadóban. 245F

INTELLIGENS nő házvezetőnőnek vagy nagyobb gyermek mellé, ajánlkozik. Cim a kiadóban. 2459

KIFUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

KÉZIMUNKÁK, fagyalt gép, finom férfi ruha, esztét és dísz tárgyak, antik tárgyak, ékszerek, különböző fehéreneműk, asztalneműk, gobelin-képek, régi festmény, fekete csipkeornyo stb. eladó. Str. Consistorial 12. (volt Bathyány-utca 23.) I. em. jobb. 1006

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűn keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

ORVOSOK ÉS GYÓGYSZERESZKÉK FÜGYELMÉBE Vadonutaj Leitz-féle Mikroszkop 1000-szeres nagyítással sűrűn eladó. Megtekinthető „Victoria”-irodában, Piata Avram Iancu 16. 2452

UTAZÓK, kik drogériákat, gyógyszerárakat látogatnak, keresett árúcsiké gépviseletére felvétetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2447

FRISS HIMLONYIROK kapható dr. Pascutlu S. (volt dr. Bácskay B.) intézetében. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 20. 2453

GYÖNYÖRŰ világos, modern, teljesen új hálósobaberendezés eladó. Uranus, főpostával szemben. 13026

SINGER nagy szabógép eladó Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 98. 13244

JÓKARBAN levő gyermekocsi megvételre kerestetik. Cimeket a kiadóhivatalba kér. 2457

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmyrnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elliz-palota.) 11895

URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Elliz-palota. 18576

OLCSÓN ELADÓ! Gyönyörű nagy kősol-tükör, paravan, kerti ágy, szalangantra, gyönyörű világos hálósoba, diófa háló nagy konsol-tükörrel, polirozott asztal, székek, varrósztal, hokerlik, szőnyegek, selyempaplan, stb. butordarabok elköltözés miatt sűrűn eladó. Bővebbet: „Victoria”-irodában, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 16. 2451

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13583

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kárpok olcsón, Posch divatüzletben Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

ÚJ LAKBÉRSZERZŐKÉK KERPELNÉL. Ugyszott 100.000 kötetes kölesőn könyvtár. Telefon 385. 13627

HUSZONÖT LŐERŐS benzinnmotor eladó. Üzemben megtekinthető Koch János, Orlaca. 2421

Ingtalan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT, ha az „Aradi Közlöny” ezca rovatát átolvassa.

STR. TROMPETEI (Trombita-utca) 18. számú ház elfoglalható lakással eladó. 2448

HÁROMSZAZ HOLDAS bérgazdaság 16 vidéken fekvő és jól bevezetett malommal 5 évre bérbeadó. Állatállomány átveendő. Bővebb felvilágosítást a Központi-szálló igazgatójánál. 2413

STRADA GAVRA (Csernovits-utca) gyönyörű, magas földszintes ház két 3 szobás, egy 2 szobás lakással, két utcára szől 250.000 Leiert eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13025

ELADÓ VILLA. Savarsinban (Soborsin) a Langer Alajos-féle villa, mely 4 szobából és kényelmes mellékhelyiségekből áll, 1100 m²-ül területen, nagy gyümölcsösrel eladó. A kert aljában patak folyik, gyönyörű vidék. Érdeklődők felvilágosítást Aradon, Str. Vicentin Babes 12. (Kiss Ernő-utca 8.) alatt kaphatnak. 444

SAROKHAZ fűszerüzlet, italmérés és trafik árusítással forgalmas helyen eladó. Cim a kiadóban. 2434

Ellátás.

JÓBB URÁK és hölgyek teljes ellátást keresnek. Bővebbet: „Victoria”-irodában, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 16. 2450

Különféle.

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

DIRECTE importált legfinomabb eredeti norvég, kevéssé halszagú Cod-liver-oil. Csukomániai dr. Földes Béla gyógyszerháza Arad. 12831

SZARAZ pince kiadó. Str. Pescarului (Thökölly Imre-utca) 29. 2443

TÁRSAT keresek 80.000 Leiel, negyven év óta fennálló üzlet fejlesztéséhez. Evi 60.000 Lei haszon garantálva. Cim Wallinger hirdetőjében. 13244

HASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

APHRODAN

legújabb hadrszölő szer biztosan gyógyít

köszvényt és rheumát.

Kapható kicsinyben és nagyban

Vojtek és Weisz

drogériában. 18110

Átvette Dr. Copony, Reich és Kammer

RAFFIA

szőlő kötözései célokra

nagy tételben érkezett.

Legjutányosabb árban kapható:

JAKUBOVITS fűszerüzletében

Motor állomással szemben. 2428

Eladó

egy eredeti Singer barkaru,

egy Adler cilinder

és egy patent oszmadia ványoló-gép igen olcsó árban.

Révész Aron borkereskedő, Lipova, Fő-utca 430. 2268

Legolcsóbb bevásárlási forrás

benzin, petróleum és gépolaj

DIMITRIE SUCIU,

Str. Metianu (Ferral-u.) 14. Telefon 914.

Birtok

80 kat. hold Arad határában prima föld pécskai országot mentén tanyával eladó.

Ertekezhetni: oo

Dr. Pap Teodor ügyvédnél Arad, Strada Mures 5. 2455

PÁLVÁZATI HIRRETMÉNY.

A Zerindul-Mare községben üresedésben levő subnotar-i, valamint az adóügvekben jártas egy irnoki és egy gyakornoki állásra pályázatot hirdetek. Román nyelv bírása szükséges. Állás azonnal elfoglalandó. Fizetés szakképzettség szerint lesz megállapítva. Utóbbi állásra irodlistanók is pályázhatnak. 2444

Zerindul-Mare, 1923. április 28.

Alexandru Drimba, notar.

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A.

HIRDETÉS

Azon részvényesek, akik a köz zétett hirdetések értelmében részvényeiket lehelyezés céljából bemutatják, felkéretnek, hogy egyidejűleg egy igazolványt is betérjessenek, mely állampolgárságukat igazolja, hogy ennek alapján az ipar és kereskedelemügyi Miniszterium által a lehelyezés ellenőrzésére kinevezett bizottság a részvényesek állampolgárságát megállapíthassa.

Hasonlóképpen felkéretnek azon részvényesek, akik részvényeiket már be is terjesztették, hogy a fent említett bizonyítékokat most utólagosan benyújtsák.

Ugyanezen intézkedések érvényesek azon bankokra nézve is, kik üzletbarátaik nevében nyujtanak be részvényeket lehelyezés végett. 2401

Az Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A. vezérigazgatósága

Kifutó fiu

Jó fizetéssel

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és sárt butorszállító kecskával felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz. 2241